

บทที่ ๔

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการภัยแล้ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสี จังหวัดลำพูน โดยการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม ๗

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ใช้ฐานข้อมูลที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่ประสบภัยแล้งจากฐานข้อมูลบทที่ ๒ และบทที่ ๓ ผู้วิจัยจึงนำฐานข้อมูลทั้งสองบทมาทำการ “สังเคราะห์” ฐานข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลรูปแบบเดียวซึ่งจะประกอบไปด้วย สถานการณ์ ผลกระทบ อุปสรรค กระบวนการ การจัดการ การแก้ไข และแนวคิด ซึ่งหลักการที่ผู้วิจัยจะนำมาเป็น “กรอบ” ในการสังเคราะห์ฐานข้อมูลคือ “หลักการบริหารนิยธรรม ๗” ผู้วิจัยต้องการศึกษาการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับการจัดการภัยแล้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทราบถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการภัยแล้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักพุทธธรรมว่าด้วย “หลักการบริหารนิยธรรม ๗”^๑ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักธรรมทั้งหมด ๗ ข้อ ดังนี้ (๑) การประชุมเป็นนิตย (๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม (๓) การไม่บัญญัติหรือไม่ลบล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ (๔) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา (๕) การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี (๖) การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม (๗) การอารักขาคุ้มครองปกป้องอันชอบธรรม โดยผู้วิจัยได้นำหลักธรรม ๔ ข้อ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการภัยแล้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการภัยแล้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย (๑) การประชุมเป็นนิตย (๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม (๓) การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี (๔) การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

๔.๑ การประชุมเป็นนิตย

การประชุมเป็นนิตย หมายถึง การประชุมการปรึกษาหารือการพูดคุยการประสานงานกันอยู่เป็นประจำเพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน “การจัดตั้งศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งของอำเภอก็จะมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนก็คือทั้งทหาร ตำรวจ ส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่ก็จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือในบริบทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่พี่น้องประชาชนได้รับความเดือดร้อน จะมีการพูดคุยกันก่อนหรือการประชุมวางแผนก่อนที่จะไปให้ความช่วยเหลือหรือก่อนที่จะดำเนินการใดๆ”^๒ การทำงานแต่ละอย่างจะต้องมีการวางแผนงานเพื่อเป็นทิศทางที่จะทำงาน ที่เข้าใจกันทั้งหมดตั้งแต่การที่จะวางแผนการทำงานได้นั้นจะวางแผนการทำงาน

^๑ พระเทพดิลก (ระบอบฐิตญาโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหา มงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^๒ สัมภาษณ์ นายวิวัฒน์ จันทรโอภาส, นายอำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

คนเดียวไม่ได้ จะต้องให้หลายๆ คนมาร่วมแสดงความคิดเห็น ระดมความคิด ข้อดี ข้อเสีย อุปสรรคต่างๆ ก็คือจะต้องมาประชุมกันงานนั้นถึงจะเรียกว่าการวางแผนงาน^๓ การประชุมร่วมกันคือขั้นตอนการวางแผนของการเกิดภัย เราจะได้ทราบถึงปัญหาข้อบกพร่องที่แท้จริงว่าปัญหาเกิดจากอะไรแล้วดำเนินการคิดหาวิธีการแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ^๔ ทั้งหมดนี้ถ้ามาประชุมร่วมกันก็เป็นการแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นทำความเข้าใจกัน เข้าใจถึงสถานการณ์ที่สุดแล้วทุกคนก็จะผ่านวิกฤตินั้นไปได้ การเกิดสถานการณ์ขึ้นการเรียกประชุมทุกภาคส่วนเพื่อร่วมการวางแผนและรับรู้สถานการณ์ถือว่าเป็นขั้นตอนแรกในการทำงาน^๕ การประชุมวางแผนเป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทั้งหมดเข้าด้วยกันและมานั่งวางแผนเพื่อที่หาทิศทางในการทำงานว่าขั้นตอนแรกเราจะต้องเริ่มทำอะไรก่อนการวางแผนที่ดีก็จะแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างทันท่วงที การเรียกประชุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาประชุมปรึกษาหารือกันร่วมกันวางแผน ระดมความคิด ในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

สรุป เมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้งขึ้นในพื้นที่ การให้ความช่วยเหลือต้องเริ่มมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยการเรียกประชุมทุกภาคส่วนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาวางแผนปฏิบัติงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การระดมความคิด การหาแนวทางการทำงาน และการสั่งการก็จะเกิดขึ้นภายในการประชุม ฉะนั้นการประชุมแต่ละครั้งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าประชุมวางแผนอย่างพร้อมเพรียงและรับทราบข้อมูลการปฏิบัติ เพราะการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยเป็นการช่วยเหลือที่เร่งด่วนจะต้องรีบแก้ไขปัญหาจะให้อะไรเวลา รอโอกาส ไม่ได้ ในการประชุมแต่ละครั้งจะได้รับทราบข้อมูลถึงสถานการณ์ วิธีการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงาน การแก้ไขสถานการณ์ การนำเสนอความคิด ข้อคิดเห็น เป็นสิ่งที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างตรงประเด็น และจะมีการประชุมทุกครั้งที่เกิดเหตุสาธารณภัยไม่ว่าภัยใดๆ

^๓ สัมภาษณ์ นายเจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์, ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๔ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีเสนห์ มะโนจิตต์, นายกเทศมนตรีตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๕ สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ทองรว, นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๖ สัมภาษณ์ นายสมคิด กัลป์จาก, ผู้ใหญ่บ้านวังดิน ตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๔.๒ การพร้อมเพรียงกันประชุม

การพร้อมเพรียงกันประชุม หมายถึง การประชุม – เลิกประชุมและทำกิจกรรมที่ควรทำ โดยพร้อมเพรียงกันการลงมติเห็นชอบร่วมกันซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมภายในองค์กรทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กร“การเข้าร่วมประชุมการวางแผนงานแต่ละครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด มีข้อราชการมาเสนอแก้ไขปัญหาผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน”^๗ การลงมติข้อราชการหรือการวางแผนแก้ปัญหาถ้าองค์กรประชุมไม่ครบการลงมติอาจจะไม่เป็นเอกฉันท์^๘ เมื่อการประชุมไม่ครบก็แสดงถึงความไม่พร้อม ความไม่สามัคคีกันของผู้เกี่ยวข้อง^๙ การแก้ปัญหาภัยแล้งคงแก้ปัญหาไม่ถูกจุด^{๑๐} การประชุมเป็นการนำข้อมูลเดิมมาเป็นจุดตั้งเมื่อประชุมบ่อยๆ การแก้ปัญหาก็จะง่ายขึ้น^{๑๑} ศึกษาข้อมูลนำข้อมูลมาถกเถียงกันเพื่อหาแนวทางออกร่วมกันไม่ใช่จะมาทะเลาะกันในที่ประชุม หรือว่าต่างคนก็ต่างไม่ยอมกัน^{๑๒} เมื่อมีมติลงความเห็นว่าจะดำเนินงานไปทิศทางไหนก็ต้องทำอย่างเต็มที่ซึ่งมตินี้ผ่านการประชุมมาแล้ว^{๑๓} การเข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันการทำงานก็จะสำเร็จไปด้วยดี^{๑๔} การเคลือบแคลงใจกันก็จะมีเพราะได้รับทราบถึงเหตุการณ์กันทุกคน^{๑๕} แต่เมื่อการประชุมดำเนินอยู่การลุกออกจากที่ประชุมออกไปแล้วไม่กลับเข้ามามีถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ^{๑๖} สำหรับบุคคลที่ไม่เข้ามาประชุมเมื่อมีมติที่ประชุมแล้วจะต้องยอมรับมตินั้นไม่สามารถอ้างได้ว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม^{๑๗} การประชุมและการเลิกประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันเป็นหลักการประชุมที่ดี^{๑๘} การมี

^๗ สัมภาษณ์ นายวิวัฒน์ จันทโรภาส, นายอำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๘ สัมภาษณ์ นายเจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์, ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^๙ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีเสนห์ มะโนจิตต์, นายกเทศมนตรีตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายวิจิต ใหมธรรม, ผู้ใหญ่บ้านปู หมู่ที่ ๓ ตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายวิชาญ โนติะ, ราษฎรตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ทองรว, นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายสมคิด กัลป์จาก, ผู้ใหญ่บ้านวังดิน ตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายเชาว์ วงศ์ศรีใส, ราษฎรบ้านวังดิน ตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๕} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี วิมล ไชยมงคล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายทิพนธ์ พรนรังสรรค์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๔ ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายศักดิ์ชัย ชัยชาติเจริญ, ราษฎรตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายกุศล ยะทา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ส่วนร่วมภายในองค์กรทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรโดยการประชุมหารือกัน^{๑๙} การประชุมจึงต้องมีบ่อยๆ เพื่อให้สามารถติดตามศึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที่^{๒๐} ในการเข้าร่วมประชุม นั้นต้องพร้อมเพรียงกันประชุมเพราะกรรม ในพระพุทธศาสนาที่ถือว่าถูกต้องจะต้องพร้อมเพรียงกัน กระทำไม่ใช่ต่างคนต่างทำหรือว่าคนหนึ่งทำคนหนึ่งไม่เห็นด้วย^{๒๑}

สรุป การเข้าร่วมประชุมการวางแผนงานแต่ละครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด มีข้อราชการ มาเสนอแก้ไขปัญหาผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน การลงมติข้อราชการหรือการ วางแผนแก้ปัญหาถ้าองค์กรประชุมไม่ครบการลงมติอาจจะไม่เป็นเอกฉันท์เมื่อการประชุมไม่ครบก็แสดง ถึงความไม่พร้อม ความไม่สามัคคีกันของผู้เกี่ยวข้อง การเข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันการ ทำงานก็จะสำเร็จไปด้วยดี การเคลือบแคลงใจกันก็จะมีเพราะได้รับทราบถึงเหตุการณ์กันทุกคนจะ บอกว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมจึงไม่รู้วิธีการปฏิบัติไม่ได้ และผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจะต้อง รับมติที่ประชุมโดนจะบอกว่าไม่ทราบมติไม่ได้ในพระพุทธศาสนาที่ถือว่าถูกต้องจะต้องพร้อมเพรียงกัน กระทำไม่ใช่ต่างคนต่างทำหรือว่าคนหนึ่งทำคนหนึ่งไม่เห็นด้วย จึงได้บทสรุปหนทางแก้ไขปัญหา การ วางแผนงาน ความคิดเห็นไปในทางเดียวกันจึงเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและผู้ที่ได้รับ ผลประโยชน์ก็คือ “ราษฎรผู้ประสพภัย”

๔.๓ การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี

การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี หมายถึง การเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมและบริหาร ภายในองค์กรโดยมีบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรในสัดส่วนที่ทัดเทียมกับผู้ชายและได้รับ ความคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย “การแก้ปัญหาภัยแล้งเราไม่ปิดกั้นโอกาสของสตรีในพื้นที่ เพราะว่าในการแก้ปัญหาต้องใช้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็มี ความเท่าเทียมกันในที่นี้จะเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา”^{๒๒} สตรีน่าจะมีการมาเป็นส่วนร่วมเพราะทุก คนมีพื้นฐานเดียวกันหมด^{๒๓} การมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การนำเสนอ ความคิด ผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาท ดูในพื้นที่ในการประชุมในหมู่บ้านประชุมของวัดที่ดี ประชุมใน

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายชาติชาย ปุอฺตรี, ผู้ใหญ่บ้านเด่นเหมา ตำบลแม่ลาน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ พิงเจริญ, ราษฎรตำบลแม่ลาน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูประสาทจันทเขต, เจ้าคณะตำบล – ดงคำ ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้านตำบลลี้ จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายวิวัฒน์ จันทรโอภาส, นายอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายเจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์, ปลัดอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

หมู่บ้านก็定会เห็นมีแต่ผู้หญิงที่เข้าประชุมมากกว่าผู้ชาย^{๒๔} นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีความสนใจการมีส่วนร่วมในการทำงานมากกว่าผู้ชาย แต่ที่เห็นผู้ชายทำงานผู้หญิงอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะยังอาจติดเรื่องจารีตประเพณีเก่าๆ^{๒๕} ผู้ชายต้องเป็นผู้นำแต่ยุคสมัยเปลี่ยนไปความเท่าเทียมกัน เริ่มมีมากขึ้นอย่างมากมายผู้หญิงเก่งก็มีเยอะ^{๒๖} การจะผิจารีตประเพณีหรือไม่หรือปัจจุบันคงไม่ถือสาถันละสังคมมันเปิดกว้างขึ้นเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีเวทีมากขึ้น^{๒๗} การแก้ปัญหาภัยแล้งผู้หญิงก็มีโอกาสนำเสนอตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลก็ยังมีผู้หญิงเป็นสมาชิกผู้แทนเทศบาล^{๒๘} สตรีมีบทบาทในการที่จะเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในทุกเรื่องในทุกปัญหา เพราะปัจจุบันการมีความเสมอภาคในทุกภาคส่วนมีการใช้สิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ซึ่งสตรีส่วนใหญ่เห็นความสำคัญต่อปัญหาในทุกปัญหาที่จะสามารถช่วยเหลือในพื้นที่^{๒๙} การมีบทบาทและการมีส่วนร่วมของสตรีแต่ละชุมชนค่อยข้างจะมีบทบาทมากในปัจจุบัน เช่น การประชุมวางแผนมีส่วนได้เข้ามาในการนำเสนอแสดงความคิดเห็น^{๓๐} และมีบทบาทในการที่จะเข้าไปเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงาน^{๓๑} สตรีมีบทบาทและต้องรับฟังทุกภาคส่วน ถ้าจะมีการประชุมอย่างน้อยๆ กลุ่มสตรีหรือกลุ่มแม่บ้านต้องเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงข้อคิดเห็นจะต้องมารับทราบรับรู้และเสนอแนะให้กับผู้ที่จัดประชุมในเรื่องต่างๆ^{๓๒} ผู้นำหมู่บ้านเป็นผู้หญิงในการประสานงานบางครั้งก็ต้องให้ผู้หญิงเข้าไปประสานงานจะสะดวกกว่าการติดต่อก็คงง่ายขึ้น^{๓๓}

สรุป สตรีมีบทบาทการมีส่วนร่วมเพราะทุกคนมีพื้นฐานเดียวกันหมดไม่ปิดกั้นโอกาสของสตรีในพื้นที่ เพราะว่าในการแก้ไขปัญหาต้องใช้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนการมีส่วนร่วมการ

^{๒๔} สัมภาษณ์ พระครูประสาทจันทเขต, เจ้าคณะตำบล – ดงดำ ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้านตำบลลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายวิชาญ โนตะ, ราษฎรตำบล อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายเขาว์ วงศ์ศรีใส, ราษฎรบ้านวังดิน ตำบล อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน , ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายศักดิ์ชัย ชัยชาติเจริญ, ราษฎรตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๘} สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรีเสน่ห์ มะโนจิตต์, นายกเทศมนตรีตำบล อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ทองรวย, นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายกุล ยะทา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๑} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี วิมล ไชยมงคล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายสมคิด กัลป์จาก, ผู้ใหญ่บ้านวังดิน ตำบล อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ พิงเจริญ, ราษฎรตำบลแม่ลาน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

แก้ปัญหา การแสดงความคิดเห็น การนำเสนอความคิด ผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นผู้หญิงอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะยังอาจติดเรื่องจารีตประเพณีเก่าๆ การจะผิติดจารีตประเพณีหรือไม่หรือปัจจุบันคงไม่ถือสาถึงกันละสังคมมันเปิดกว้างขึ้นเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีเวทีมากขึ้นสตรีมีบทบาทในการที่จะเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในทุกเรื่องในทุกปัญหา เพราะปัจจุบันการมีความเสมอภาคในทุกภาคส่วนมีการใช้สิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน

๔.๔ การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม หมายถึง การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นที่มีความสำคัญการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่นของตนเองการสนับสนุนความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต “ประเพณีเรื่องของวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติกันมา การทำฝายชะลอน้ำในลำน้ำ ลำห้วย ในป่า จะมีการขอขมาเจ้าที่เจ้าทางว่ามาทำเพื่อประโยชน์พี่น้องประชาชนไม่ใช่ประโยชน์ของใครคนใดคนหนึ่ง”^{๓๔} ที่ผ่านมาผู้ให้สัมภาษณ์ทำฝายมากกว่า ๓๐๐ ลูก แต่ถ้ากลัวการผิติดจารีตประเพณี หรือขนบธรรมเนียมก็ให้ขอขมาเจ้าที่เจ้าทางเพื่อให้เขารับทราบโครงการต่างๆ^{๓๕} เขามีแนวคิดถึงฝายป่าให้พี่น้องชาวบ้านได้รับกับสิ่งอุดมสมบูรณ์ของป่าของธรรมชาติ^{๓๖} แต่ที่ทำทุกปีก็จะมี การเลี้ยงผีห้วย การสืบชะตาต้นน้ำ^{๓๗} การสืบชะตาป่าจะทำกันเช่นนี้ตลอดและเวียนทำกันทุกปี เช่น ปีนี้ทำการสืบชะตาป่า แต่ปีหน้าทำสืบชะตาฝายห้วย ปีต่อไปก็อาจจะทำการบวชป่าจะสลับทำกันตลอดไปเรื่อยๆ^{๓๘}

ทางชาวบ้านก็ร่วมกลุ่มกันทำพิธี ผู้หญิงก็ทำกับข้าวกับปลามาเลี้ยงผู้ที่มาร่วมพิธี^{๓๙} การทำพิธีขอขมาเจ้าที่ก็ทำให้ชาวบ้านภูมิใจขึ้นเพราะการทำพิธีเป็นการขอให้เจ้าที่เจ้าทาง ฝาย ฝายห้วย ดูแลปกป้องรักษาแหล่งน้ำและพี่น้องชาวบ้านในหมู่บ้าน^{๔๐} การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีต

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายวิวัฒน์ จันทร์โสภาส, นายอำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายวิจิตต์ ไหมธรรม, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ตำบล ลี้ อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายวิชาญ โนน, ราษฎรตำบล ลี้ อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายกุศล ยะทา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๘} สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจตรี เสน่ห์ มะโนจิตต์, นายกเทศมนตรีตำบล ลี้ อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายทิพนธ์ พรนรังสรรค์, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔ ตำบลนาทราย อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายชาติชาย ปุตุตรี, ผู้ใหญ่บ้านเด่นหม้า ตำบลแม่ลาน อำเภอ ลี้ จังหวัดลำพูน, ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ประเพณียังคงยึดถือกันมาอยู่ ไม่ไปลบหลู่ ให้เกียรติแก่จารีตประเพณี^{๔๑} การสร้างฝายลำห้วยก็จะมี เลี้ยงผีป่าเจ้าที่ป่าถือเป็นการขอขมา ขออนุญาตในการที่จะสร้างฝาย^{๔๒} จะมีการบนบานศาลกล่าวถึง การสร้างฝายเพื่อให้ความชุ่มชื้นแก่ป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์แห่งป่าไม้^{๔๓} ประโยชน์ที่ประชาชนในพื้นที่ จะได้รับรวมถึงผลผลิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากป่าไม้^{๔๔} และเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานให้ลุล่วงไป ด้วยดีรวมถึงการดูแลฝายเก็บน้ำที่สร้างขึ้น^{๔๕} การถือปฏิบัติในเรื่องนี้จะถือเป็นการตอบแทนบุญคุณ แสดงความกตัญญูป่าไม้ที่ในน้ำในความชุ่มชื้นได้กินได้ใช้^{๔๖}

สรุป การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณียังคงยึดถือกันมาอยู่ ไม่ไปลบหลู่ ให้ เกียรติแก่จารีตประเพณี ประเพณีเรื่องของวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติกันมา การทำฝายชะลอ น้ำในลำน้ำ ลำห้วย ในป่า จะมีการขอขมาเจ้าที่เจ้าทางทางชาวบ้านก็ร่วมกลุ่มกันทำพิธี ผู้หญิงก็ ทำกับข้าวกับปลามาเลี้ยงผู้ที่มีร่วมพิธี จะมีการบนบานศาลกล่าวถึงการสร้างฝายเพื่อให้ความชุ่มชื้น แก่ป่าไม้ ความอุดมสมบูรณ์แห่งป่าไม้ทุกปีก็จะมีการเลี้ยงผีห้วย การสืบทอดตำนานการสืบทอดป่าจะ ทำกันเช่นนี้ตลอดและเวียนทำกันทุกปี เช่น ปีนี้ทำการสืบทอดป่า แต่ปีหน้าทำสืบทอดป่าห้วย ปี ต่อไปก็อาจจะทำการบวชป่าจะสลับทำกันตลอดไปเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานให้ ลุล่วงไปด้วยดีรวมถึงการดูแลฝายเก็บน้ำที่สร้างขึ้น การถือปฏิบัติในเรื่องนี้จะถือเป็นการตอบแทน บุญคุณแสดงความกตัญญูป่าไม้ที่ในน้ำในความชุ่มชื้นได้กินได้ใช้

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ทองรวย, นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระครูประสาทจันทเขต, เจ้าคณะตำบลสี – ดงคำ ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้านตำบลสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายเจริญทิพย์ อร่ามรุ่งโรจน์, ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายศักดิ์ชัย ชัยชาติเจริญ, ราษฎรตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายเชาว์ วงศ์ศรีใส, ราษฎรบ้านวังดิน ตำบลสี อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

^{๔๖} สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี วิมล ไชยมงคล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน, ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐